

Магнітна гідродинаміка

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 06040202 «механіка»

(шифр і назва напряму)

спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП _____)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Руднєв Юрій Ілліч, к.ф.-м.н., доцент кафедри теоретичної та прикладної механіки

Програма затверджена Вченою радою механіко-математичного факультету

Протокол № 5 від “20” квітня 2012 року.

“ 20 ” квітня 2012 р. Голова Вченої ради _____ (Жолткевич Г.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Магнітна гідродинаміка**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалаврів** напряму підготовки «**механіка**» спеціальності 6.04020201 «**теоретична та прикладна механіка**».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби програмування тривимірної комп'ютерної графіки для моделювання механічних процесів.

Міждисциплінарні зв'язки: математичний аналіз, рівняння математичної фізики, теоретична фізика, теоретична гідромеханіка, механіка суцільних середовищ.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Основи програмування графіки за допомогою бібліотеки OpenGL.

Модуль 2. Спеціальні ефекти. Розробка комп'ютерних моделей механічних процесів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «**Магнітна гідродинаміка**» є надання майбутнім спеціалістам знань в галузі механіки суцільних середовищ, які проводять електричний струм та взаємодіють з електромагнітним полем

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «**Магнітна гідродинаміка**» є вивчення теоретичних основ гідромеханіки електропровідних рідин у магнітному полі, вивчення методики дослідження стійкості магнітогідродинамічних систем із вільними поверхнями.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основні принципи побудови замкнутої системи рівнянь, які описують рух середовища, що проводить струм та взаємодіє з електромагнітним полем;
- основні положення про постановку граничних задач для течій нестисливої та стисливої рідини;
- основні засоби розв'язку граничних задач для течій рідини, що проводить струм;
- основні положення про рух ідеальної плазми, яка взаємодіє з електромагнітним полем;
- рівняння руху електропровідної нестисливої рідини із вільною поверхнею

вміти :

- записувати замкнуту систему рівнянь, які описують рух нестисливої, та стисливої рідини та газу, що проводять електричний струм та взаємодіють з електромагнітним полем.
- проводити постановку граничних та початкових задач магнітної гідродинаміки.
- роз'язувати класичні задачі магнітної гідродинаміки аналітичними методами.
- проводити якісний аналіз отриманих розв'язків граничних та початкових задач.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **81 година/ 2,5 кредити ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи магнітної гідродинаміки.

Основні поняття магнітної гідродинаміки. Густина струму, густина електричного заряду, сила Лоренца. Рівняння механіки суцільного середовища, що проводить електричний струм в електромагнітному полі.

Приведення рівнянь МГД до дивергентного вигляду.

Закон Ома та його значення в магнітній гідродинаміці. Рівняння магнітної гідродинаміки. Повна система рівнянь МГД для нестисливої рідини та ідеальної плазми.

Перші інтегрли рівнянь МГД.

Граничні та початкові умови в МГД.

Критерії подібності.

Наближення Стокса та Озеена в МГД.

Магнітогідростатика. Задача про пінч-ефект. Барометрична формула.

Диференціальні рівняння руху в'язкої рідини, що проводить електричний струм з прямолінійними лініями току.

Змістовий модуль 2. Практично важливі задачі магнітної гідродинаміки.

Задачі Гартмана та Куета.

Ламінарні МГД течії по трубах. Теорема Ханта. Постановка задач про рух рідини, що проводить електричний струм у випадку однорідного на нескінченності магнітного поля.

Стаціонарні течії вздовж магнітного поля.

Задачі обтікання в МГД. Постановка задачі. Обтікання плоских профілів нев'язкою, нестисловою рідиною в магнітному полі, яке перпендикулярне плоскості течії.

Розповсюдження хвиль Альфвена в ідеально провідної, нестисливій рідині

Хвильовий рух ідеальної нестисливої рідини в МГД із вільною поверхнею.

Постановки задач про стійкість рівноваги та малі коливання поблизу рівноважного стану МГД – систем з вільною поверхнею.

3. Рекомендована література

1. Куликовський А.Г., Любимов Г.А. Магнитная гидродинамика., М.: Физматлит, 1962.
2. Брановер Г.Г., Цинобер А.В. Магнитная гидродинамика несжимаемых сред. М.: Наука, 1967.
3. Шерклиф Дж. Курс магнитной гидродинамики. М.: Мир, 1967
4. Davidson P.A. An introduction to Magnetohydrodynamics. - Cambridge University Press, 2001. – P. 431.
5. Ватажин А.Б., Любимов Г.А., Регирер С.А. Магнитогидродинамические течения в каналах. М., Наука, 1970.

6. Molokov S., Moreau R., Moffat H.K. Magnetohydrodynamics. Historical Evolution and Trends, Springer Verlag. – 2007. – p. 407.
7. Борисов И.Д., Пославский С.А., Руднев Ю.И. Устойчивость равновесия двухслойной системы токонесущих жидкостей в вертикальном магнитном поле // Прикладная гидромеханика. – 2006. - № 4. – с.3-12.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання – поточне опитування, модульні контрольні роботи, індивідуальні самостійні завдання.